

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.426/2018/11.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Dr. Kovács Zsuzsanna előadó bíró
Dr. Pataki Árpád bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Gajdics Ágnes Gabriella ügyvéd

Az alperes:

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.775/2016/19-II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 28.P.22.371/2015/22.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

A le nem rótt 142.700 (száznegyvenkétezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az .. szám alatti társasház tulajdonosa a .., és a lakóház bérlői között jogvita volt folyamatban, amelynek lezárása érdekében 2015. március 5-én a felperes, mint az önkormányzat alpolgármestere, az egyik lakás bérlője és annak lakótársa, valamint két további

személy jelenlétében munkamegbeszélésre került sor. A megbeszélésről nem készült jegyzőkönyv vagy hivatalos felvétel, az elhangzottakat azonban az alperes a jelenlévők hozzájárulása nélkül, titokban hangfelvételre rögzítette. Atartott ülésén az egyik képviselő - többek között - úgy nyilatkozott, hogy a hangfelvételt készítő személy családját a felperes emiatt fenyegeti. Az önkormányzat részéről a 2015. december 17-én tartott közmeghallgatáson az alperes felszólalásában a felperes hivatali hatalmával való visszaéléséről tett nyilatkozatot.

A kereseti kérelem és ellenkérelem

- [2] A felperes keresetében kérte megállapítani: az alperes a hangfelvétel engedély nélküli rögzítésével megsértette a hangfelvétel védelméhez való jogát, annak híresztelésével, hogy őt a felperes fenyegeti, zaklatja, továbbá a 2015. december 17-i közmeghallgatáson tett felszólalásában, arra utalva, hogy munkatársai azért kényszerültek tanúvallomást tenni, mert a felperes beosztottjai, illetve azért vont vissza egy lakásbérleti jog megváltásáról szóló előterjesztést, hogy ezzel bosszút álljon az alperesen, megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő jogát. Kérte az alperest a további jogsértéstől eltiltani, a hangfelvétel megsemmisítésére és 1.527.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezni.
- [3] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes azzal a magatartásával, hogy a .. hivatalos helyiségében a 2015. március 5. napján történt megbeszélést a felperes hozzájárulása nélkül rögzítette, megsértette a felperes hangfelvételhez való jogát, az alperest bocsánatot kérő levéllel elégtétel adására, továbbá 40.000 forint megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és rendelkezett az elsőfokú eljárási illeték viseléséről.
- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában megállapította, hogy a hangfelvétel jogosulatlan rögzítésével az alperes a felperes Ptk. 2:48. §-ában védett személyiségi jogát sértette meg. Erre tekintettel a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja alapján a jogsértést megállapította, a c) pont alapján az alperest elégtétel adására kötelezte, valamint a Ptk. 2:52. § (1) és (2) bekezdései alapján mérlegeléssel megállapított összegű sérelemdíj megfizetésére kötelezte; ezt meghaladóan a további jogsértéstől való eltiltás, a hangfelvétel megsemmisítése, a jóhírnév sérelmének megállapítása és a marasztalási összeget meghaladó sérelemdíj megfizetése iránt előterjesztett keresetet alaptalannak találta.

- [6] A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, és az alperest a további jogosulatlan hangfelvétel készítésétől eltiltotta, valamint a fizetési kötelezettségét 100.000 forintra felemelte, a felperest terhelő kereseti illeték összegét leszállította, és az alperest is elsőfokú eljárási illeték viselésére kötelezte, ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, és rendelkezett a másodfokú eljárási költség és illeték viseléséről.
- [7] A másodfokú bíróság az alperes további jogsértéstől való eltiltására vonatkozó kereseti igényt a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés b) pontja alapján alaposnak találta, ezért ebben a körben az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta. A másodfokú bíróság indokolatlannak tartotta ugyanakkor a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés d) pontja alapján előterjesztett, hangfelvétel megsemmisítése iránti igényt. Kifejtette, hogy a hangfelvétel anyagát az alperes írásban is rögzítette, amely önmagában értelmetlenné teszi a hangfelvétel megsemmisítésére irányuló indítványt, hiszen az az írásos dokumentum megsemmisítésére nem terjed ki. Az alperes részéről történt felhasználás nem lépte túl az ítélkezési gyakorlat szerint vizsgálható arányosság követelményét, és az esetleges további jogosulatlan felhasználás vizsgálata az érintett felek viszonyában fel sem merülhet.
- [8] A másodfokú bíróság megállapítása szerint az alperes által a közmeghallgatáson felvetett témakör, a .. szám alatti épület értékesítésére, az önkormányzati tulajdonú ingatlanok bérlőinek a helyzetére vonatkozó kérdés, és annak rendezése folytán az önkormányzat és az alperes között kialakult jogvita közügynek minősíthető. Maga a felperes is a közmeghallgatás általános menetét és célját ismertetve idézte a kifogásolt nyilatkozat elhangzásának körülményeit. A .. önkormányzati ingatlanok tulajdonjogi sorsa a tágabb közvélemény érdeklődésére is számot tartó, jelentős sajtónyilvánosságot kapott témakör, amely szintén a közmeghallgatáson elhangzottak közügy jellegét igazolja. A felperes, mint politikai közszereplő pedig a közügyek vitatása körében fokozottan köteles a bírálatot tűrni. A véleménynyilvánításhoz fűződő alapjog és a felperesnek az emberi méltóságra visszavezethető, a becsület megsértésére alapított igényének mérlegelésével megállapítható, hogy a kifogásolt kijelentések, a dolgozók meghurcolására és a hivatali visszaélésre vonatkozó kijelentések, bár sarkalatos megfogalmazásnak minősülnek, véleménynyilvánításként nem tekinthetők a közszereplő felperest kifejezőmódjában indokolatlanul bántó megjegyzésnek, amely az alperes felelősségét megalapozná.
- [9] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított sérelemdíj összegét a jogintézmény céljához képest méltánytalanul alacsonynak találta. A jogsértés tárgyi súlyára, az alperes felróhatóságának mértékére, a jogsértésnek a sértett környezetére

gyakorolt hatására és a sérelemdíj magánjogi szankció jellegére figyelemmel, mérlegeléssel 100.000 forint összegű sérelemdíjat tartott a felperes által elszenvedett hátrány kompenzálására megfelelőnek.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [10] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak tartalmilag a részben való hatályon kívül helyezése, és elsődlegesen az elutasított keresetének való helyt adás, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítása érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint a jogerős ítélet a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés d) pontját megsértve mellőzte a jogszerűtlen módon felvett hanganyag megsemmisítésének elrendelését. Nem fogadható el a jogerős ítéletnek e szankció mellőzésének az az indoka, hogy a hangfelvételtől írásos dokumentum is készült. A megsemmisítés elrendelésének mellőzése ugyanis nem orvosolja a kialakult jogsértő helyzetet. A másodfokú bíróság által felemelt sérelemdíj, amelynek az ítélkezési gyakorlat szerint is a sérelemdíj legalacsonyabb mértékben megállapítható összege, méltánytalan, és sérti a Ptk. 2:52. § (1) és (3) bekezdéseinek rendelkezéseit. Az elsőfokú bíróság téves megállapításával szemben, az alperes visszaélt a hangfelvétellel, amikor azt eljuttatta egy ellenzéki politikushoz, aki annak tartalmára egy nyilvános képviselő-testületi ülésen hivatkozott, az alperes jogsértő magatartása szándékos, rosszhiszemű volt. A másodfokú bíróság által értékelt jogsértés tárgyi súlya, az alperes felróhatóságának mértéke, a jogsértésnek a sértett környezetére tett hatása, miszerint az alkalmas lehet a lejárataására, valamint a sérelemdíj magánjogi szankció jellege indokolja annak magasabb összegben történő megállapítását, így az igényelt 509.000 forint sérelemdíj összege nem eltúlzott. Nem vitás, hogy a felperes alpolgármesterként közszereplőnek minősül, a jogerős ítélet téves megállapításával szemben azonban az alperes sérelmezett nyilatkozatai tényállításnak minősülnek, amelyek - figyelemmel arra, hogy az alperes lakótársa és az önkormányzat között kialakult vitára vonatkozott - nem minősül közügynek. Az önkormányzati tulajdonú ház értékesítése és az ennek kapcsán a bérlővel kialakult vitában az önkormányzat nem közhatalmi funkciót gyakorol, hanem a tulajdonos szerepében lépett fel a vele mellérendelt viszonyban lévő emberek szűk csoportjával szemben. Az adott esetben azonban még erről sincs szó, egy önkormányzati bérlő lakótársa sérelmezett egy önkormányzati döntést. Az így kialakult vita a helyi önkormányzatokról szóló törvény értelmében sem tekinthető közügynek. Az alperes tehát egy magántermészetű ügyben állította tényként, hogy a felperes fenyegeti a lakókat, illetve hatalmával visszaélve áll rajta bosszút, azaz bűncselekmény elkövetésével vádolta.

- [11] Az alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Hangsúlyozta a felvett hanganyag megmaradásához fűződő érdekét, annak a továbbiakban bizonyítékként történő felhasználása céljából.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [12] A felülvizsgálati kérelem kisebb részben volt eredményes az alábbiak szerint.
- [13] A Kúria nem értett egyet a felperesnek azzal az álláspontjával, hogy az alperes a kifogásolt, fenyegetésre, zaklatásra, illetve hatalommal való visszaélésre vonatkozó közlései magántermészetű ügyben elhangzott tényállításoknak minősülnek, amelyek a jóhírnév sérelmét a felperes közszereplői mivoltától függetlenül megállapíthatóvá teszik.
- [14] A Ptk. 2:45. § (1) bekezdése értelmében a becsület megsértését jelenti különösen a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezőmódjában indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás. A (2) bekezdés szerint a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényt állít vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel.
- [15] A kialakult ítélkezési gyakorlatra is figyelemmel, e rendelkezések alapján a jóhírnév sérelmét általában a valótlan és a közfelfogás szerint sértő tény állítása, híresztelése, hamis színben való feltüntetése, a becsület sérelmét pedig a tényektől függetlenül, önkényesen alkotott, a más személyét kifejezőmódjában is indokolatlanul bántó (becsmérő, megalázó) vélemény okozza.
- [16] Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a kifogásolt közlésekkel a felperesnek az önkormányzati tulajdonú ház rendezetlen helyzete mentén kialakult vitában tartott megbeszélésen tanúsított magatartását, valamint a perbeli eljárását minősítette, amely vélemény. A véleményalkotás nem volt önkényes, annak ténybeli alapja a felperesnek megbeszélésen és perben való fellépése volt. A vélemény, értékelés, bírálat pedig függetlenül annak helyes vagy helytelen voltától, ha kifejezőmódjában nem indokolatlanul bántó sértő, megalázó, a jogsértést nem alapozza meg. Az önkormányzatot érintő ügyben eljáró, alpolgármesteri tisztséget betöltő felperes magatartását minősítő, erőteljesebb hangnemben megfogalmazott kritikát a felperes közszereplői mivoltánál fogva egyébként is fokozottan tűrni köteles. Miután azonban a kifogásolt közlések a szabad véleménynyilvánítás határait nem lépték túl, nem volt ügydöntő jelentősége annak, hogy a perbeli önkormányzati tulajdonú lakóház helyzetével kapcsolatban kialakult vita közérdeklődésre számot tartó, közéleti vitának minősül-e.

- [17] A Ptk. 2:51. § (1) bekezdés b) pontja szerint akit személyiségi jogában megsértenek, a jogsértés ténye alapján - az elévülési időn belül - az eset körülményeihez képest követelheti a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől. A Ptk. 2:51. § (1) bekezdésében felsorolt objektív jogkövetkezményeket a sérelmet szenvedő fél alanyi jogon kérheti. Egyes jogkövetkezmények alkalmazásának mellőzését kivételesen indokolhatják az eset körülményei.
- [18] Az adott esetben az alperes egy munkamegbeszélésen elhangzottakat rögzítette, amelyen állítása szerint őt jogsérelem érte, ennek bizonyítéka a hangfelvétel. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy erősebb érdek fűződik a megbeszélésen elhangzottak utólagos bizonyíthatóságához, mint a felperes megsemmisítéshez fűződő igényének érvényesítéséhez. Ezért az eset körülményeire tekintettel, az érdekek összemérése alapján mérlegelve a megsemmisítés, illetve annak mellőzése indokait, a készítés jogsértő módjától függetlenül, a hangfelvétel megsemmisítése iránti igényt megalapozottan utasította el a jogerős ítélet.
- [19] A Kúria nem tartotta elfogadhatónak a felperesnek a sérelemdíj összegének felemelésére vonatkozó érveit. A Ptk. 2:52. § (1) bekezdése alapján követelhet sérelemdíjat az őt ért nem vagyoni sérelemért, akit személyiségi jogában megsértenek. A (2) bekezdés értelmében a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. A bíróság a sérelemdíj összegét a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében meghatározott szempontok (a jogsértés súlya, ismétlődő jellege, a felróhatóság mértéke, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatása) figyelembe vételével határozza meg. A felperes által hivatkozott hátrány, mely szerint egy ellenzéki képviselő a képviselő-testületi ülésen a hozzá eljuttatott hanganyag tartalmáról a felperest negatív kontextusba helyezve hivatkozott, amely alkalmas lehet a lejáratására, az alperes terhére rótt cselekménnyel nem áll közvetlen összefüggésben. A másodfokú bíróság az ítélezési gyakorlatnak is megfelelően állapította meg a sérelemdíj összegét, mérlegelése nem volt kirívóan okszerűtlen, amely a felülvizsgálati eljárásban a per adatainak felülmérlegelésére és eltérő tényállás megállapítására adna alapot.
- [20] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [21] Ptk. 2:45. §, 2:51. § (1) bek., 2:52. §

Záró rész

- [22] Az alperesnek áthárítható felülvizsgálati eljárási költsége nem merült fel. A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az eredménytelen felülvizsgálattal élő felperes köteles az államnak megtéríteni.
- [23] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a felperes kérelmére a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás tartásával bírálta el.

Budapest, 2019. május 29.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k.
előadó bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

AM

tisztviselő